

3. http://edoc.bseu.by:8080/bitstream/edoc/78868/1/Slepovich_V.S._201_202.pdf

4. Mazunova, J.K. The system of mastering the culture of foreign language writing in a language university Text : dis.Doctor of Pedagogical Sciences : 13.00.02 / JT. K. Mazunova. - M" 2005. - 353 p.

Готовність майбутніх студентів-інженерів до міжкультурної комунікації: теоретичний аспект

Кохан Л.В.

к. пед. н., доц., завідувачка кафедри базової мовної та загальнонаукової підготовки іноземних громадян

*Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
м. Харків, Україна
e-mail: lara.kokhan@gmail.com*

На сучасному етапі міжкультурна комунікація здійснюється в найрізноманітніших сферах: у міждержавних відносинах, підприємницькій, науковій та освітній діяльності, на рівні міжособистісного спілкування. Знання особливостей ведення міжкультурних контактів забезпечує ефективність комунікацій і має велику соціальну значимість, оскільки тісно пов'язане з проблемами біженців, переселенців, а також людей, які виїжджають за кордон на роботу або постійне місце проживання. Знання закономірностей, стратегій міжкультурної взаємодії дозволяє надавати допомогу при адаптації цих людей в умовах «іншої» культури.

Міжкультурна комунікація характеризується тим, що під час зустрічі з представниками різних культур кожен з комунікантів діє у відповідності зі своїми культурними нормами. При цьому, як відзначають багато дослідників, проблема міжкультурної комунікації не зводиться виключно до мовної проблеми. Знання мови носія іншої культури необхідне, але недостатнє для адекватного взаєморозуміння учасників комунікативного акту. На думку багатьох дослідників, на мікрорівні проблема взаєморозуміння культур полягає в тому, що при зустрічі двох представників різних культур вони здебільшого не

усвідомлюють своїх культурних стереотипів, установок і несвідомо вважають свої власні погляди «нормальними», зважаючи на те, що і представник іншої культури дивиться на світ аналогічно. Якщо ці культурні передумови не усвідомлюються, тоді конструктивне взаєморозуміння може не відбутися.

Розуміння культури на макрорівні – це її цілісне і багатоаспектне сприйняття і пізнання. Дослідники виділяють два різні підходи до розуміння культури на макрорівні. Представники першого підходу вважають, що культура є об'єктом спостереження, її можна зрозуміти за допомогою дискриптивно-аналітичних процедур; тут можливе також порівняльне вивчення культур. Прихильники другого підходу вважають, що культура зрозуміла сама собою, без певних процедур і спеціально створеного категоріального апарату. Таке цілісне розуміння іншої культури є можливим під час виникнення спонтанних міжкультурних контактів, в умовах досить тривалого перебування в іншокультурному середовищі і, звичайно, за умови відмінного володіння мовою іншої культури. Діалог, у тому числі діалог культур в різних формах на різних рівнях, передбачає принцип терпимості до іншої думки, поведінки, способу життя. Готовність до міжкультурної взаємодії можна визначити як особистісний стан, який передбачає наявність у суб'єкта образу, структури дії та постійної спрямованості свідомості на її успішне виконання. Він містить мотиви, орієнтовані на усвідомлення завдань, моделі ймовірної поведінки, побудовані у відповідності з наявними знаннями, визначення спеціальних способів діяльності, оцінку можливостей у їх співвіднесенні з можливими майбутніми труднощами та необхідністю досягнення певного позитивного результату.

У структурі готовності зазвичай виокремлюють такі елементи: психологічна готовність, теоретична готовність, практична готовність (в окремих випадках мова може також йти про психофізіологічну і фізичну готовність). У контексті нашого дослідження психологічна готовність передбачає наявність позитивної мотивації до міжкультурного спілкування,

усвідомлення наявності відмінних якостей, властивостей та особливостей у кожного з учасників міжкультурної взаємодії. Це позитивна установка на співробітництво і формування довірливих відносин у процесі взаємодії.

Теоретична готовність характеризується наявністю необхідної системи знань про культуру, традиції, особливості вербального і невербального спілкування в конкретному полікультурному середовищі.

Практична готовність свідчить про сформованість в індивіда умінь і навичок здійснення ефективної міжкультурної взаємодії. Готовність іноземних студентів до міжкультурної комунікації формується, перш за все, в процесі гуманітарної підготовки. Зокрема, під час лекційних, практичних і семінарських занять з таких дисциплін, як «Українська мова як іноземна», «Історія української культури», та ін.

Значні можливості для формування готовності до міжкультурної комунікації має позааудиторна робота (екскурсії, бесіди, зустрічі, конференції, дискусії, вечори, презентації, відзначення історичних дат, свят, проведення днів культури різних національностей, та ін.). Слід підкреслити, що успішне формування готовності іноземних студентів до міжкультурного спілкування неможливе без підготовки до продуктивної міжкультурної взаємодії вітчизняних студентів.

Підготовка іноземних студентів у вітчизняних закладах вищої освіти передбачає, окрім фахової підготовки, проведення спеціальної роботи, спрямованої на формування у них готовності до міжкультурної взаємодії, яка здійснюється в процесі аудиторних занять і цілеспрямованої виховної роботи.

Література:

1. Samovar L., Porter. R., Mcdaniel. E.R. Intercultiiral Communication. Boston: Wadsworth, 2012. 532 p.